

LUONTOSELVITYS

ETELÄ-KEVÄTKUMPU JA SKAFTKÄRR

Porvoon kaupungin ympäristönsuojelu 8.10.2012

1. JOHDANTO

Porvoon kaupunki on aloittanut asemakaavan laatimisen Skaftkärrin alueelle, minkä takia alueen luontoarvojen selvittäminen on katsottu tarpeelliseksi. Skaftkärrin ja Etelä-Kevät-kummun luontoarvoja on selvitetty ensimmäisen kerran perusteellisemmin vuonna 1987, jolloin valmistui raportti ”Porvoon kaupungin rakentamattomien alueiden kasvillisuus”. Nyt tehty selvitystyö on suurelta osin tämän edellä mainitun selvityksen päivitystä ja tarkentamista.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

Alueen kasvillisuutta ja arvokkaimpia luontokohteita selvitettiin 21.8., 30.8., 17.9. ja 25.9. 2012 tehtyjen käyntien yhteydessä. Alue on tarkastelussa jaettu seuraaviin neljään osaluokkaan: Etelä-Kevät-kumpu, Skaftkärrin länsiosa, Skaftkärrin itäosa ja Skaftkärrin eteläosa. Selvitykseen ei sisälly Toukovuoren asemakaava-alue, josta on tehty erillinen luontoselvitys.

3. TULOKSET

3.1. Etelä-Kevät-kumpu

Etelä-Kevät-kummun alue on pienipiirteistä ja siellä esiintyy kallioita, soita ja vaihtelevanikäisiä metsiä. Osa-alueen metsät ovat suurelta osin mustikkatyypin (MT) kuusivaltaisia kangasmetsiä, joiden puusto on 60-100 vuotta vanhaa. Korpimetsät on pääosin ojitettu ja alueella on tehty avo- ja harvennushakkuita. Lehtomaista metsää esiintyy yleensä peltojen reunoissa kaistaleina, joiden leveys vaihtelee muutamasta metristä muutama kymmenmetriin. Avokalliot ovat pienialaisia. Alueen kasvilajisto on pääosin vuoden 1987 raportin mukaista siltä osin kuin alueella ei ole tapahtunut rakentamista.

Paikallisesti arvokkaat luontokohteet

- P1 Avokallioselänne, jonka puusto mäntyvaltaista. Kallion reunoilla katajikkoo. kenttäkerroksessa tyypillisiä kuivan kankaan ja karukkokankaan kasveja, jäkäliä ja sammalia. Kasvillisuus vilkkaan ulkoilukäytön takia jonkin kulunutta.
- P2 Pieni, luonnontilainen suo ja sitä ympäröivät matalat kalliot. Suo on pääosin sarranevaa. Kalliolla tyypillistä kuivan kankaan ja karukkokankaan kasvillisuutta.

Muuta huomioitavaa

Alueella noin 150 m vanhaa kiviäitaa, joka on rakennettu entiselle kaupungin ja maalaiskunnan rajalle.

3.2. Skaftkärrin eteläosa

Skaftkärrin eteläosalla tarkoitetaan tässä yhteydessä Tarkkisten itäpuolella sijaitsevaa laajempaa peltojen ympäröivää metsäaluetta (Riskogen) sekä siihen liittyviä pieniä metsäsaa- rekkeitä. Osa-alueen metsät ovat suurelta osin mustikkatyypin (MT) kuusivaltaisia kangasmetsiä, joiden puusto on 60-100 vuotta vanhaa. Korpia on ojitettu ja alueella on tehty harvennushakkuita. Lehtomaista metsää esiintyy yleensä peltojen reunoissa vaihtelevan- levyisinä kaistaleina. Avokalliot ovat pääosin pienialaisia.

Paikallisesti arvokkaat luontokohteet

- P3 Avokallioselänne, jonka lakiosat mäntyvaltaisia, reunaosissa lehtoa ja kuusivaltaista kangasmetsää. Reunaosissa jonkin verran nuoria tammia sekä paikoin erittäin runsaasti kieloa. Pellon keskellä olevalla metsä- ja kalliosaarekkeella on myös maisemallista arvoa. Metsäsaarekkeen reunassa mm. luhistunut varastorakennus, vanhoja maatalouskoneita ja muita asumisen jälkiä.
- P4 Avokallioselänne, jonka puusto mäntyvaltaista. Kenttäkerroksessa tyypillisiä kiu- van kankaan ja karukkokankaan kasveja, jäkäliä ja sammalia.
- P5 Ruoho- ja heinäkorpea. Korpi lähes luonnontilainen ja se jatkuu kapeana korpi- juottina pohjoiseen.
- P6 Avokallioselänne, jonka puusto mäntyvaltaista. Kenttäkerroksessa tyypillisiä kiu- van kankaan ja karukkokankaan kasveja, sammalia ja jäkäliä.

Muuta huomioitavaa

Alueen itäosassa kulkevan tien reunassa on vanhaa kiviäitaa noin 100 metriä.

3.3. Skaftkärrin länsiosa

Skaftkärrin länsiosalla tarkoitetaan tässä yhteydessä vanhan viljelylaakson ja Kevätkum- mun asuinalueen välistä metsäaluetta. Alueen pellot ovat olleet melko pitkään viljelemät- tömiä, joten oijen varsille ja peltojen alavimpiin kohtiin on kasvanut lehtipuustoa. Peltoalu- een pohjoisosa on osin palstaviljelyssä, osin varastoalueena. Osa-alueen metsät ovat pääosin lehtomaisia (OMT) ja mustikkatyypin (MT) kangasmetsiä, joissa on paikoin korpi- maisia piirteitä. Kuusivaltaisten kangasmetsien puusto on arviolta 60-100 vuotta vanhaa. Alueen keski- ja eteläosassa on pitkänomaisia korpijuotteja ja muutamia pieniä avokallioi- ta. Korpimaisuus on kuitenkin vähenemässä alueen vesitalouden muutosten seurauksena. Lehtomaista metsää esiintyy yleensä pellon reunassa vaihtelevanlevyisenä kaistaleena. Metsä on paikoin kulunutta ja siellä risteilee paljon polkuja. Alueella on tehty avo- ja har- vennushakkuita. Metsäalueella havaittu kasvilajisto on pääosin vuoden 1987 raportin mu- kaista siltä osin kuin aluetta ei ole rakennettu.

Paikallisesti arvokkaat luontokohteet

Osa-alueen arvokkaimmat luontokohteet ovat metsäalueen keskiosassa sijaitseva puro ja sen eteläpuolinen rehevä korpijuotti, jotka tulisi säästää luonnon monimuotoisuuden kan- nalta arvokkaina alueina. Puroon ja juottiin tulisi ohjata hulevesiä niiden ominaispiirteiden säilyttämiseksi.

- P7 Kivinen puro, johon johdetaan Kevätkummun asuinalueelta hulevesiä. Puro ei ole luonnontilainen vaan sen uomaa on kaivettu ehkä 20 vuotta sitten. Purovar-

si on kuitenkin muuttunut vähitellen rehevän korpimaiseksi sekametsäksi, jossa kasvaa mm. vaahteraa, koivua, harmaaleppää, taikinamarjaa ja runsaasti saniaisia.

- P8 Rehevä korpijuotti, joka on melko luonnontilainen. Korpijuottia ympäröivä puusto on pääosin melko vanhaa kuusikkoa, jota on jossain vaiheessa harvennettu. Pensas- ja kenttäkerroksen lajistossa runsaasti mm. saniaisia.

3.4. Skaftkärrin itäosa

Skaftkärrin itäosalla tarkoitetaan tässä yhteydessä vanhan viljelylaakson itäpuolista metsäaluetta. Osa-alueen metsät ovat pääosin lehtomaisia (OMT) ja mustikkatyypin (MT) kangasmetsiä sekä korpia. Vanhempien kuusivaltaisten kangasmetsien puusto on 60-100 vuotta vanhaa. Alueella on muutamia luonnontilaisen kaltaisia korpia ja pienehköjä avokallioselänteitä. Korpimaisuus on paikoin lisääntymässä vanhojen metsäojien umpeutumisen seurauksena. Lehtomaista metsää esiintyy yleensä pellon reunassa vaihtelevanlevyisenä kaistaleena. Metsässä on joitakin vakituksessa käytössä olevia polkuja. Alueella on tehty avo- ja harvennushakkuita. Avohakatuille alueille on syntynyt itsestään lehtipuutaimikkoa tai aukot on istutettu männylle. Metsäalueen kasvilajisto on pääosin vuoden 1987 raportin mukaista.

Paikallisesti arvokkaat luontokohteet

- P9 Ruoho- ja heinäkorpi, joka on melko luonnontilainen korven reunaan kaivetusta pienestä ojasta huolimatta.
- P10 Ruoho- ja heinäkorpi, joka melko luonnontilainen korven reunaan kaivetusta pienestä ojasta huolimatta.
- P11 Avokallioselänne, jonka puusto mäntyvaltaista. Kenttäkerroksessa tyypillisiä kuivan kankaan ja karukkokankaan kasveja, jäkäliä ja sammalia.
- P12 Puro, joka sijaitsee sähkölinjalla. Puron varrelta on sähkölinjan takia poistettu puustoa, mutta muuten puro on luonnontilaista muistuttava.
- P13 Avokallioselänne, jonka puusto mäntyvaltaista. Kenttäkerroksessa tyypillisiä kuivan kankaan ja karukkokankaan kasveja, jäkäliä ja sammalia.
- P14 Avokallioselänne, jonka puusto mäntyvaltaista. Kenttäkerroksessa tyypillisiä kuivan kankaan ja karukkokankaan kasveja, jäkäliä ja sammalia.
- P15 Luhtaneva, jonka läpi on rakennettu ulkoilureitti. Neva on rakentamisen seurauksena jonkin verran kuivunut ja muuttunut.

Muuta huomioitavaa

Alueen eteläosassa on muutama sata metriä vanhaa kiviaitaa, joka on rakennettu entiselle kaupungin ja maalaiskunnan rajalle.

4. YHTEENVETO

Paikallisesti arvokkaiksi todetut luontokohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita, joilla on lisäksi merkitystä maisemaa elävöittävinä ulkoilu- ja virkistyskohteina. Selvitysalueen vanhoilla kiviaidoilla on kulttuurihistoriallista merkitystä.

5. KIRJALLISUUS

Luontotutkimus Enviro Oy: Porvoon kaupungin rakentamattomien alueiden kasvillisuus. Porvoon kaupungin ympäristönsuojelulautakunnan julkaisuja 1/1987.

LIITTEET

Kartta paikallisesti arvokkaista luontokohteista.

